

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8619201258
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8619201258.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu: Z. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. Z. XXX/XX, XXX XX K., zastúpeným JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sov. hrdinov 163/33, 089 01 Svidník proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeným JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, IČO: 42 185 190, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 500 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 20.01.2020, č. k. 1Csp/66/2019-50, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok vo výrokoch II. a III.
- II. Stranám sporu nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Zrušuje platobný rozkaz Okresného súdu Svidník č. k. 1Csp/66/2019-21 zo dňa 2.9.2019.

II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 500,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.“

2. Rozhodnutie odôvodnil právne ustanovením § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 a 5, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ochrane spotrebiteľa.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania zistil, že žaloba je dôvodná, pričom sa v plnom rozsahu stotožnil s argumentáciou žalobcu. V konaní bolo preukázané, že žalobca v konaní vedenom na tamom súde pod sp. zn. 8C/64/2015 úspešne uplatnil porušenie práva spotrebiteľa, preto má právo na primerané finančné zadostučinenie od žalovaného, ktorý za porušenie jej práva nesie zodpovednosť. Žalobca v konaní vedenom na tamom súde pod sp. zn. 8C/64/2015 dosiahol určenie, že Dohoda o zrážkach zo mzdy v zmluve zo dňa XX.X.XXXX č. XXXXXXXXX uzavretá medzi žalobcom a žalovaným je neplatná. V uvedenom konaní, ktoré inicioval žalobca bol úspešný. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovi hrozila ujma vo výške 484 eur a navyše dosiahol určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy na základe vlastnej žaloby, javilo sa pre súd prvej inštancie ako primerané finančné zadostučinenie v uplatňovanej výške 500 eur, aby bola naplnená

sankčná, satisfakčná a odradzujúca funkcia vo vzťahu k profesionálom, ktorí sa zaoberajú poskytovaním spotrebiteľských úverov. Dodal, že poskytnutie finančného zadosťučinenia spotrebiteľovi v individuálnom prípade môže nepochybne odradiť dodávateľov od nekalého konania aj voči ostatným spotrebiteľom.

4. O trovách strán súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalobca mal v konaní plný úspech, preto má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov II. a III. podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Žalovaný považoval vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu prípadne priznanú náhradu finančného zadosťučinenia za neprimerane prísnu a založenú na svojvoľnom a arbitrárnom výklade práva. Mal za to, že opakované sankcionovanie by bolo vzhľadom na predchádzajúce konanie neprimerane prísne. Žalobcovi žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek dôvodu. Žiadal, aby súd pri posudzovaní žalobkyňou uplatneného práva posudzoval aj to, že žalobca v rámci kontraktačného procesu konal ľahostajne, keď svojim podpisom vyhlásil, že súhlasí s obsahom zmluvy s obsahom zmluvy. Za spornú považoval aj výšku požadovanej úhrady primeraného finančného zadosťučinenia, keď žalobca nijako relevantne neodôvodnil výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré určite nie je primerané. A to aj s ohľadom na jeho opakované ľahostajne konanie. Poukázal na to, že v danom prípade nie je priznaním finančného zadosťučinenia naplnená jeho preventívna funkcia z dôvodu, že žalovaný v novovzniknutých spotrebiteľských úverových vzťahoch už niekoľko rokov nepoužíva vytýkané nedostatky. Mal za to, že domáhanie sa primeraného finančného zadosťučinenia žalobkyňou nie je adekvátne okolnostiam a nezodpovedá požiadavke všeobecnej spravodlivosti. S poukazom na uvedené navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žiadal uhradiť trovy celého konania.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v plnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

8. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a vo vzťahu k odvolacím námietkam uvádza.

9. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobcu vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovršenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

10. „Účelom finančného zadostučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadostučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadostučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadostučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadostučinenia“(porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

11. K uplatneniu práva na primerané finančné zadostučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností na súde vyplynie až z právoplatného rozhodnutiu súdu vydaného vo veci samej.

12. Vo veci sp. zn. 8C/64/2015 Okresného súdu Svidník sa žalobca domáhal voči žalovanému POHOTOVOST s.r.o. určenia neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným. Vo vzťahu k uplatnenému nároku mal žalobca v konaní plný úspech. Rozsudok Okresného súdu Svidník č.k. 8C/64/2015-69 zo dňa 28.09.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov č.k. 7Co/24/2016-95 zo dňa 30.05.2016 sa stal právoplatný dňa 22.07.2016. Právoplatným ukončením konania vo veci 8C/64/2015 Okresného súdu Svidník bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobcovi požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadostučinenie. Žaloba o primerané finančné zadostučinenie bola podaná dňa 12.07.2019.

13. V prípade žalovaného, ako to vyplýva z rozsudku č.k. 8C/64/2015-69 zo dňa 28.09.2015 Okresného súdu Svidník, s ktorým sa súd prvej inštancie oboznámil aj v tomto konaní, išlo o závažné porušenie práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa. V uvedenom rozhodnutí bolo judikované, že zmluva uzavretá medzi stranami sporu „Dohoda o zrážkach zo mzdy“ vzhľadom na nejasnosť a neurčitosť jej znenia, je neplatná. Konštatoval, že spotrebiteľ v čase uzatvorenia tejto Dohody nemohol vedieť, čo presne bude predmetom prípadných zrážok z jeho mzdy a nemal možnosť sa brániť proti takto uplatneným nárokom. Znenie tejto Dohody svojím obsahom spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech spotrebiteľa a oprávňuje žalovaného na nároky, ktoré ku dňu uzavretia Dohody o zrážkach nie sú určité. Žalovaný porušil právo žalobcu tým, že mu predložil na podpis Dohodu o zrážkach zo mzdy, ktorá bola súdom v konečnom dôsledku vyhodnotená ako neplatný právny úkon a žalobcovi hrozila objektívna ujma v prípade, že by na základe takejto Dohody o zrážkach zo mzdy boli vykonávané zrážky z jeho mzdy.

14. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadostučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení z neplatných právnych úkonov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším porušovateľom spotrebiteľských práv. Žalobca s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8C/64/2015, v ktorých spochybňoval dôvodnosť podanej žaloby, bol dlhodobo nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty a to až do právoplatného skončenia uvedeného konania. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý naformuloval neplatnú dohodu o zrážkach zo mzdy.

15. Za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od upustenia recidívy porušovania spotrebiteľských práv, odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie, že priznaná suma finančného zadosťučinenia 500 eur je postačujúca. Žalobca si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur, čo zodpovedá sume 484 eur, ktoré žalovaný požadoval ako odmenu za poskytnutie úveru vo výške 500 eur (pri ročnej úrokovej miere 96,79 %) . Odvolací súd je toho názoru, že takéto finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur vo vzťahu k žalobcovi ako spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené a neprimerané obohacovanie sa, či duplicitné uplatňovanie nároku spotrebiteľa. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, čo viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

16. Odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a preskúmateľný. Súdom prvej inštancie vysvetlil, z akých dôvodov žalobe o vydanie primeraného finančného zadosťučinenia vyhovel (tak v prípade nároku i výšky), odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá kritériám odôvodnenia, ktoré sú upravené v § 220 ods. 2 CSP. Nie je možné konštatovať, že by rozhodovacím procesom došlo k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom a k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Za odňatie možnosti konať pred súdom a za porušenie práva na spravodlivý súdny proces nie je možné považovať to, ak súd prvej inštancie neodôvodní svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa.

17. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku II. a súvisiacom výroku III. o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

18. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobca bol úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).